

Plán činnosti pro rok 2024

Každé druhé úterý v měsíci se bude konat schůze výboru (kromě prázdnin), otevřena je všem členům a pozvaným hostům. Kancelář klubu na Riegrově náměstí bude v provozu dle možnosti kromě pátku a prázdnin od 9.00 - 12.00 hod. Leden až březen příprava a finanční zajištění činnosti klubu v roce 2024

18. března 2024 | Výroční členská schůze, vydání Zpravodaje Klubu UNESCO Kroměříž

19. března 2024 v Klubu Starý pivovar promítnutí dokumentárního filmu Barokní velmož - o Karlu z Lichtensteinu a Castelcornu s Jaroslavem Pleslem v hlavní roli. Historik umění Mgr. Ondřej Zatloukal, ředitel Muzea umění a Arcidiecézního muzea v Olomouci a Kroměříži doprovodí promítání odborným výkladem.

I v roce 2024 připravujeme „Dny zahrad a zámku“. Cílem akce je poznávání a propagace kroměřížských památek a adekvátní využití jejich potenciálu pro kulturní aktivity. Program dnů zahrad je připravován pro širokou veřejnost včetně dětí. Akci pořádá Klub UNESCO od r. 2000 převážně v červnu, neboť 11. června 1999 se v Kroměříži konalo slavnostní převzetí certifikátu o zápisu zahrad a zámku na Seznam světového dědictví UNESCO. Prostřednictvím kulturních a vzdělávacích akcí zveme do zahrad a zámku děti i širokou veřejnost. Cílem je ukázat mnohostranný význam našich památek jako zdroj historické paměti, rozvoje kulturnosti, estetického citění i potřebu úcty a vděčnosti za historické dědictví. K prezentaci dáváme příležitost místním souborům, školám, organizacím, dětem i dospělým. Vzdělávací akce jsou volně přístupné bez vstupného.

Výtvarná soutěž s následnou výstavou na téma „Po stopách genia loci aneb Objevujeme krásu barokní Kroměříže“ ve spolupráci se ZUŠ Kroměříž, SPgŠ Kroměříž, SVC Šipka a odborem školství MěÚ v Kroměříži. K účasti jsou zváni žáci ZŠ a SŠ kroměřížských škol. Vernisáž s následnou výstavou s předáním ocenění ve třech kategoriích a diplomů všem účastníkům se uskuteční ve skleníku Květné zahrady. Od cca 15. června do konce prázdnin. Datum vernisáže bude upřesněno.

Společný koncert kroměřížských hudebníků, sborů, sólistů | 2. června ve Sněmovním sále a na nádvoří. Koncert se uskuteční na počest Roku české hudby a k čtyřstému výročí od narození Karla z Lichtensteinu a Castelcornu. V programu budou uvedeny převážně skladby českých autorů. Účinkující: Konzervatř P. J. Vejvanovského, ZeSrandy, ZUŠ Kroměříž, Moravan, D-Music.

Interaktivní procházka Zámeckou galerií poslední týden v červnu pro žáky 2. stupně ZŠ ve spolupráci s Arcidiecézním muzeem v Kroměříži. Galerii provede zábavnou formou sám biskup Karel (účast zdarma).

Komentovaná procházka Podzámeckou zahradou 17. event. 24. června bude po stopách Karla z Lichtensteinu a Castelcornu v Podzámecké zahradě, ve spolupráci s NPÚ – MCZK. Salla terenou a Podzámeckou zahradou provedou Ing. Křesadlová a Mgr. Fajtllová z Arcidiecézního muzea v Kroměříži (účast zdarma).

Noc vědců 27. září na téma: PROMĚNA

I letos v září se opět zapojíme do celostátní Noci vědců. Noc je zaměřená na popularizaci vědy. Novým národním koordinátorem se od 1. 1. 2024 stává Vysoká škola chemicko-technologická v Praze a Univerzita Palackého v Olomouci. Klub UNESCO Kroměříž logicky tuto mimořádnou akci i letos hodlá realizovat neboť jeho náplní je v místních podmínkách naplňovat poslání světové organizace UNESCO = organizace pro vědu kulturu vzdělání. Předpokládáme spolupráci s Muzeem Kroměřížska, dle tématu i s dalšími.

V jednání je možnost **na podzim uspořádat benefiční recitál klavíristy Borise Krajného** na podporu zakoupení klavíru do Sněmovního sálu. Zvažujeme i nabídku koncertu ansámblu Damián: Téma „Prošli zdejší krajinou“. Neznámé kompozice moravských skladatelů (Rittler, Biber, Vejvanovský, Štěpán, Pusmann, Tovačovský, Janáček) v podání na dobové nástroje. Koncert by se konal v kostele sv. Jana Křtitele.

V roce 2024 předpokládáme pokračování spolupráce se Švabinského kruhem přátel výtvarného umění – koordinátor PhDr. Markéta Mercová, přidruženými školami UNESCO – koordinátor Mgr. Dana Vrzalová, Arcidiecézním muzeem v Kroměříži, koordinátorka PhDr. Kateřina Fajtllová.

Podrobněji o připravovaných akcích na www.unesco-kromeriz.cz

Kontaktní adresa:
Riegrovo náměstí 149
767 01 Kroměříž

Telefon: 736 140 829
E-mail: unesco-km@seznam.cz
eva.novakovakm@seznam.cz
www.unesco-kromeriz.cz

Vážené členky, členové klubu, přátelé,

k výroční členské schůzi vám tradičně předkládáme náš Zpravodaj. Najdete v něm výroční zprávu s ohlédnutím za naší činností v minulém roce, který byl pro Klub UNESCO poznamenán 25. výročí zápisu zahrad a zámku na Seznam světového dědictví UNESCO. V roce 2024 si opět připomeneme neméně významné výročí. Uplyne 400 let od narození Karla z Lichtensteinu a Castelcornu, který během svého třicetiletého episkopátu ovlivnil podobu i význam našeho města až do dnešních dnů, včetně vybudování zahrad a zámku zapsaných na Seznam světového dědictví UNESCO. Jeho mnohostranná působnost v našem městě je trvalou inspirací pro činnost Klubu. V plánu naší činnosti najdete připravované akce k tomuto výročí i další aktivity, na které jste již nyní srdečně zváni.

Jménem výboru klubu se na setkání s Vámi těší MUDr. Eva Nováková, předsedkyně

Zpráva o činnosti Klubu UNESCO v roce 2023

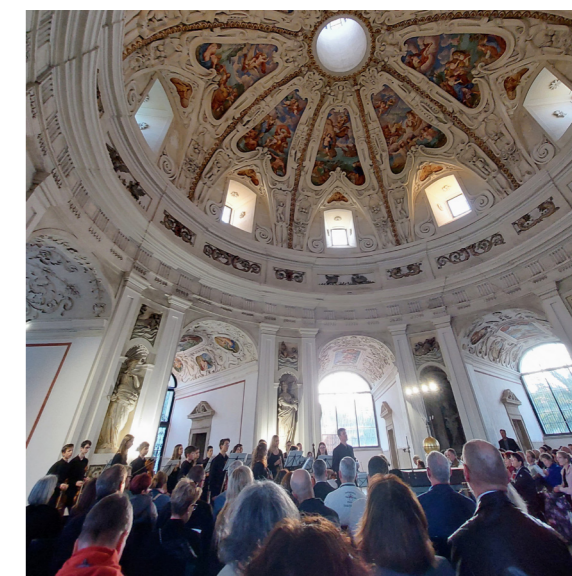
Činnost klubu řídil výbor klubu, který se pravidelně scházel vždy druhé úterý v měsíci mimo prázdniny. Připomeňme složení výboru klubu, který byl zvolen na výroční členské schůzi 4. dubna 2022: předsedkyně MUDr. E. Nováková, místopředsedkyně Mgr. L. Chytilová, tajemník PhDr. D. Sobek, ekonom Ing. R. Koječský a další členové PhDr. M. Mercová, Mgr. P. Pálka, Mgr. A. Horáčková, T. Suchánková, Mgr. D. Vrzalová, Mgr. D. Hebnarová, Mgr. V. Koščová, PhDr. K. Fajtllová.

Dozorčí rada: předseda Mgr. M. Pilát, Mgr. O. Lukáš, Ing. M. Školoudík. Administrativa byla zabezpečena zejména díky paní H. Božákové a vedení účetnictví ekonomovi Ing. R. Koječkému.

27. března | Výroční členská schůze Klubu UNESCO v Muzeu Kroměřížska

Potvrdila usnesení členské schůze z roku 2022 o realizaci památníku biskupa Karla II. z Lichtensteinu - Castelcornu a nadále trvá na jeho vybudování a podpoře možnými finančními prostředky i dalšími aktivitami. Podrobně viz zápis a přednesené zprávy.

Rok 2023 byl pro Klub UNESCO poznamenán především 25. výročí zápisu zahrad a zámku v Kroměříži na Seznam světového dědictví UNESCO. Byl příležitostí k ohlédnutí na začátek, představit co se za 25 let podařilo i co se připravuje.

25. – 26. května | MEZINÁRODNÍ KONFERENCE „Zahradní a krajinné umění v památkách zapsaných na Seznam světového dědictví“ Kroměříž, Balkonové sály Arcibiskupského zámku. Představitelé památek zapsaných na Seznamu světového dědictví a osobnosti zahradního umění představili aktuální zkušenosti s jejich managementem a prezentací. Součástí programu byly komentované prohlídky Podzámecké a Květné zahrady a Arcibiskupského zámku v Kroměříži s představením jejich obnovených částí. Z konference byl vydán sborník.

25. května | KONCERT V ROTUNDĚ KVĚTNÉ ZAHRADY – Collegium giovane, komorní smyčcový orchestr pod taktovkou Pavla Nikla

Dívčí sbor Amélia a sólisté pod vedením Markéty Šrůtkové. Program: skladby G. F. Händela, A. Dvořáka, K. Jenkinse, P. Warlocka, E. Morricone, G. Holsta, B. Coulais/Ch. Barratiera. Orchester vystoupil s mimořádným úspěchem v roce 2022 v Evropském parlamentu v Bruselu.

12. června | Zahajovací koncert festivalu Hudba v zahradách a zámku ve Skleníku Květné zahrady byl slavnostním koncertem k 25. výročí zápisu na Seznam světového kulturního dědictví UNESCO

Program: 9. Symfonie L. van Beethovena s Ódou na radost. Filharmonie Bohuslava Martinů Zlín, Český filharmonický sbor Brno a sólisté, dirigent F. Macek

16. června | SLAVNOSTNÍ SETKÁNÍ k 25. výročí zápisu zahrad a Arcibiskupského zámku v Kroměříži na Seznam světového dědictví UNESCO – Sněmovní sál Arcibiskupského zámku.

S projevy vystoupili Mgr. Michal Beneš (pamětník slavnostního převzetí certifikátu o zápisu zahrad a zámku v Kroměříži na Seznam UNESCO), starosta města, zástupci majitelů zámku, pozvaných institucí a organizací. Přečteno bylo MEMORANDUM z roku 1999. Hudební část: slavnostní fanfáry a vystoupení studentského sboru Konzervatoře P. J. Vejvanovského. Překvapením pro účastníky bylo inscenované vystoupení „Karla z Lichtensteinu - Castelcornu“ v podání R. Marka, herce Městského divadla Zlín.

K této příležitosti byl vydán a účastníci obdrželi **PA-MĚTNÍ TISK**. Obsah: Memorandum, certifikát o zápisu, základní prezentace zahrad a zámku, texty zainteresovaných osobností. Na závěr byla zahájena výstava: **Arcibiskupský zámek a zahrady 25 let na Seznamu světového kulturního dědictví UNESCO** - červen až září 2023 v návštěvnickém centru Arcibiskupského zámku v Kroměříži, následně ve vstupu na radnici Na velkoplošných panelech texty a obrazové přílohy představily důležité události čtvrtstoletí od zápisu na Seznam světového kulturního dědictví a vize do budoucna.

26. června 2023 | SEN BISKUPA KARLA

Zámeckou galerií a kabinety provedl díky interaktivní aplikaci sám biskup Karel z Lichtensteinu - Castelcornu, zakladatel GALERIE a dalších zámeckých sbírek. Pro žáky ZŠ účast byla zdarma.

26. června | S HERBÁŘEM DO KVĚTNÉ ZAHRADY

Za zajímavými rostlinami nás zavedla Lenka Křesadlová z Metodického centra zahradní kultury v Kroměříži. Ukázky za zámeckých herbářů představila Kateřina Fajtllová z Arcidiecézního muzea v Kroměříži a Muzea umění Olomouc Účast byla bez poplatků.

27. června | RADOVÁNKY v Podzámecké zahradě

Klub UNESCO navazuje na předchozí úspěšné interaktivní akce pro děti od roku 2016 v Květné a Podzámecké zahradě. Interaktivní výtvarný, tanečně hudební program ve spolupráci se studenty AG v Kroměříži a Knihovnou Kroměřížska, MC Klubíčko, ZŠ Sýpky. Pro děti mateřských škol byla účast na akci zdarma.

13. září | Koncert v kostele sv. Jana Křtitele

„Konzervatoř Pavla Josefa Vejvanovského uvádí skladby z Hudebního archivu Arcidiecézního muzea Kroměříž“.

Účinkovali studenti a pedagogové Konzervatoře Pavla Josefa Vejvanovského Kroměříž. Koncert byl doprovodným programem konference UMĚLEC A MĚSTO, která se konala 13. a 14. září v Muzeu Kroměřížska.

6. října | Noc vědců na téma: Tajemství

Nocí vědců naplňujeme jeden z cílů světové organizace UNESCO = podporovat a propagovat vědu pro širokou veřejnost. Noc vědců jsme pořádali již třetím rokem ve spolupráci s Muzeem Kroměřížska a Muzeem umění Olomouc. V program akce vystoupili: prof. Petr Ponižil - Tajemná akustika

M. Pospíšilová - Tajemství hlubin naší planety

Sněmovní sál pod lupou - lektori Muzea umění Olomouc Kateřina Mozgová - Tajuplný život mravence Jarouška, program pro děti

prof. Petr Ponižil - Svět očima mravence

Martina Malá - Touha žít. (Ne)obyčejný příběh Františka Färbera z Kroměříže, komentovaná prohlídka výstavy

V předvečer a také v den výročí – 17. listopadu jsme pozvali veřejnost k lavičce Václava Havla, aby lidé spontánně mohli zapálit svíčku, položit kytku nebo společně zazpívat. Bohužel nám usychá lípa u Lavičky Václava Havla, ale věřím, že neusychají ideály, které „Lavička“ symbolizuje také listopadové poselství Václava Havla: Láska a pravda musí zvítězit nad lží a nenávistí.

Klub UNESCO děkuje všem spolupracujícím organizacím, členům i přátelům za spolupráci, městu Kroměříž, Zlínskému kraji, Ministerstvu kultury, VAK Kroměříž a.s., stavební firmě Wachal za finanční podporu v roce 2023.

Podrobně o všech aktivitách na www.unesco-kromeriz.cz

Ohlédnutí za odbornou konferencí Umělec a město 150. výročí narození Maxe Švabinského

V prostorách kroměřížského muzea se ve dnech 13.–14. září 2023 konala další z řady tematických vědeckých konferencí, které od roku 2015 připravují společně Muzeum Kroměřížska, p. o., Moravský zemský archiv v Brně-Státní okresní archiv Kroměříž, Knihovna Kroměřížska, p. o., Klub UNESCO Kroměříž, ve spolupráci s městem Kroměříž. V letošním roce se k pořadatelům přidaly také Katedra historie a Katedra dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, Muzeum umění Olomouc, Správa Arcibiskupského zámku a zahrad, z. ú. a Švabinského kruh přátel výtvarného umění v Kroměříži, z. s.

Konference nazvaná Umělec a město byla uspořádána pod záštitou hejtmána Zlínského kraje Ing. Radima Holíše a starosty města Kroměříže Mgr. Tomáše Opatrného, a to při příležitosti oslav 760. výročí trvání města Kroměříž, 150. výročí narození kroměřížského rodáka, malíře a grafika Maxe Švabinského, 100. výročí založení Klubu přátel umění v Kroměříži, 90 let od založení kroměřížského muzea, 25 let od zápisu zámku a zahrad na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO a dalších výročí.

Dvoudenního jednání se zúčastnili odborní pracovníci z řad českých a moravských muzejníků, archivářů, památkářů nebo univerzitních pracovišť, ale své zastoupení zde měla například i Katedra slovenských dějin nebo Katedra výtvarného umění Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě. Samostatný prostor byl prostřednictvím přednášky historičky Markéty Mercové věnován osobnosti kroměřížského rodáka, významného malíře a grafika Maxe Švabinského (1873–1962) a fenoménu Klubu přátel umění v Kroměříži (založen 1923). Při příležitosti těchto výročí byla na konferenci slavnostně představena nová pamětní medaile, kterou ve spolupráci s Českou numismatickou společností, pobočka Kroměříž a Švabinské-

ho kruhem přátel výtvarného umění v Kroměříži vytvořil významný umělec a medailér Karel Zeman.

V rámci doprovodného programu konference byl odborné veřejnosti v předpremiéře promítnut dokument České televize Ostrava Slasti a hořkosti Mistra Švabinského, zájemci se dále mohli v Muzeu Kroměřížska zúčastnit komentované prohlídky výstavy Učitel a žák. Max Švabinský a Antonín Marek Machourek s autorkou Markétou Mercovou nebo si prohlédnou stálou expozici Památníku Maxe Švabinského. Komentovaná prohlídka zámecké obrazárny, spojená s prohlídkou výstavy Magie kresby. Italská kresba vrcholné renesance a manýrismu v českých a moravských veřejných sbírkách, a vernisáž výstavy Hesham Malik. Nejisté vibrace v Muzeu Kroměřížska doplnily bohatou nabídku. Vrcholem večerního společenského programu se stal koncert v barokním kostele sv. Jana Křtitele.

*Markéta Mercová,
předsedkyně Švabinského kruhu přátel
výtvarného umění v Kroměříži*

*Poděkování
za dlouhou-
tou spolupráci
ředitelce Státního
okresního archivu
Kroměříž PhDr.
Jitce Zezulové.*

*Jaroslav Šafer, 2023,
fotoarchiv Muzea
Kroměřížska*

Před 650 lety zemřel kazatel Milíč z Kroměříže

Většina lidí považuje podle jména, kterým se i podepisoval za jisté, že se narodil v Kroměříži. Ono tomu tak být nemusí. Jeho otcem prý byl vladyka Buň z Tečovic, matka Rychka a že měl dva bratry. Buň byl zámožný a vedle Tečovic vlastnil ještě třeba Otrokovice, Buňov atd.. Buňův syn Milíč se měl stát knězem, v roce 1350 působit jako kanovník v Kroměříži a užívat důchody z Martinic u Holešova. Měl v té době pracovat v Kroměříži v kanceláři biskupa Jana Očka z Vlašimi a odkud odejít do Prahy na pozici zapisovatele listin v královské kanceláři Karla IV. Podepisovat Milíč z Kroměříže se měl proto, že Kroměříž pro něj byla významná tím, že zde vstoupil do veřejného života.

Peřinka a jiní zase vycházejí z životopisů psaných současníky Milíče z Kroměříže, hlavně z jednoho anonymního a jednoho od Milíčova příznivce a reformního myslitele Matěje z Janova. V tom

prvním se uvádí, že Milíč byl knězem olomoucké diecéze z Kroměříže a nepocházel ze vznešených rodičů. To je interpretováno tak, že byl z prosté kroměřížské rodiny. Peřinka píše, že označovat ho za syna vladyky z Tečovic „Byla by identifikace přímo násilnická... Jsem úplně prost lokálního patriotismu, ale hledám jediné pravdy“. Máme tedy dvě hypotézy a máme na výběr, které dát přednost.

Další Milíčovy osudy jsou již nesporné. V letech 1358–1363 pracoval v pražské dvorské kanceláři nejdříve jako registrátor přepisující do register opisy vydaných listin, pak korektor a nakonec notář – píšal listin. Byl jmenován kanovníkem katedrální kapituly u sv. Víta v Praze a v prosinci 1363 díky vlivu Konráda Waldhausera opouští úřední a církevní funkce a vydává se na dráhu kazatele nápravy společnosti i církve. Stal se asketou a začal veřejně kázat. Ocílil se i ve vězení, kam ho nechal zavřít biskup Jan Očko z Vlašimi za to, že Karla IV. označil za Antikrista. Svou práci obrátil k lidem na dně společnosti, zvláště k pros-

titutkám. Na místě dřívějšího veřejného domu zřídil kazatelskou školu a dům nazval Jeruzalém. Útočiště v něm našly hlavně tyto ženy.

Vedle stoupců měl hlavně mezi žebrařými mnichy nepřátele. Prvně se jel ospravedlnit do Říma k papeži roku 1367. Kritizoval církev za kupčení s úřady, modloslužebnictví duchovenstva. Kázal třikrát i pětkrát denně česky, německy a latinsky, zavedl a propagoval přijímání těla Božího věřícím při každé mši, přitom laici v té době přijímali eucharistii většinou jednou ročně. Časté přijímání laiků získávalo na podporu a problém eucharistie se stal hlavním bodem české reformace. Nejen v tomto navázal na Milíče z Kroměříže Jan Hus.

Reakce jeho nepřátel v církvi byla rychlá. V roce 1373 musel Milíč čelit 12 obviněním. Odebral se do Avignonu k papeži, aby se obhájil. Z cesty se už nevrátil, 1. srpna 1374 v Avignonu umírá.

Petr Pálka, Muzeum Kroměřížska